

Ceturtdiena, 2021. gada 29. aprīlis

P9_TA(2021)0162

Covid-19 testēšanas pieejamība un cenu pieņemamība**Eiropas Parlamenta 2021. gada 29. aprīļa rezolūcija par Covid-19 testēšanas pieejamību un cenu pieņemamību (2021/2654(RSP))**

(2021/C 506/16)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību 3. pantu,
 - ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 4., 6., 9., 114., 153., 168., 169. un 191. pantu,
 - ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu,
 - ņemot vērā 2021. gada 17. marta priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par sadarbībspējīgu vakcinācijas, testēšanas un pārslimošanas sertifikātu izdošanas, verifikācijas un akceptēšanas satvaru nolūkā atvieglot brīvu pārvietošanos Covid-19 pandēmijas laikā (digitālais zaļais sertifikāts) (COM(2021)0130),
 - ņemot vērā spēkā esošos starptautiskos veselības aizsardzības noteikumus,
 - ņemot vērā Komisijas 2020. gada 28. oktobra Ieteikumu (ES) 2020/1595 par Covid-19 testēšanas stratēģijām, tai skaitā ātro antigēna testu izmantošanu ⁽¹⁾,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvu 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā ⁽²⁾,
 - ņemot vērā Padomes 2021. gada 21. janvāra Ieteikumu par vienotu sistēmu ātro antigēna testu izmantošanai un validēšanai un Covid-19 testa rezultātu savstarpējai atzišanai ES ⁽³⁾,
 - ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. punktu,
- A. tā kā ikvienam Savienības pilsonim ir tiesības brīvi pārvietoties un dzīvot dalībvalstīs, ievērojot Līgumos noteiktos ierobežojumus un nosacījumus, kā arī to īstenošanai paredzētos pasākumus ⁽⁴⁾;
- B. tā kā efektīvu testēšanu uzskata par izšķirošu instrumentu SARS-CoV-2 un tā satraukumu raisošo paveidu izplatības ierobežošanai, inficēto atklāšanai un izolācijas un karantīnas pasākumu ierobežošanai, un tai arī turpmāk būs būtiska nozīme nolūkā atvieglot cilvēku brīvu pārvietošanos un nodrošināt pārrobežu transportu un pārrobežu pakalpojumu sniegšanu pandēmijas laikā;
- C. tā kā epidemioloģiskās situācijas uzraudzībai un jaunu SARS-CoV-2 paveidu parādīšanās ātrai atklāšanai ir nepieciešamas pietiekamas testēšanas un sekvencēšanas spējas;
- D. tā kā Komisija ir ierosinājusi tiesību aktu kopumu par Eiropas veselības savienību;
- E. tā kā šo testu pieejamība un cenu pieņemamība dažādās dalībvalstīs ievērojami atšķiras, jo īpaši attiecībā uz bezmaksas testu pieejamību pirmo līniju darbiniekiem, tostarp veselības aprūpes nozarē, skolās, augstskolās un bērnu aprūpes iestādēs strādājošajiem;

⁽¹⁾ OV L 360, 30.10.2020., 43. lpp.⁽²⁾ OV L 158, 30.4.2004., 77. lpp.⁽³⁾ OV C 24, 22.1.2021., 1. lpp.⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīva 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, OV L 158, 30.4.2004., 77. lpp.

Ceturtdiena, 2021. gada 29. aprīlis

- F. tā kā Komisija ierosinājusi satvaru, kā būtu izdodami, verificējami un akceptējami sadarbībspējīgi vakcinācijas, testēšanas un pārslimošanas sertifikāti, kuru mērķis būtu atvieglot brīvu pārvietošanos Covid-19 pandēmijas laikā un kuros dēvētu par ES Covid-19 sertifikātiem;
- G. tā kā ES Covid-19 sertifikāts atvieglotu ES pilsoņu un iedzīvotāju brīvu pārvietošanos; tā kā vairākas dalībvalstis vēl arvien prasa, lai personas, kas plāno ieceļot to teritorijā, pirms vai pēc ierašanās veiktu Covid-19 infekcijas testu;
- H. tā kā līdz brīdim, kad stāsies spēkā regula par ES Covid-19 sertifikātu, ne visi ES pilsoņi un iedzīvotāji būs vakcinēti vai nu tāpēc, ka vakcīna tiem vēl nav piedāvāta, vai tāpēc, ka viņi nevar vai nevēlas vakcinēties, un tāpēc nolūkā atvieglot brīvu pārvietošanos viņiem būs jāpaļaujas uz sertifikātiem, kuru pamatā ir testēšana vai pārslimošana;
- I. tā kā paredzēto ES Covid-19 sertifikātu neatņemama sastāvdaļa ir nukleīnskābes amplifikācijas tests (NAAT), kas iekļauts Padomes 2021. gada 21. janvāra ieteikumos balstītā sarakstā;
- J. tā kā testu izmaksas, nestabili darba apstākļi un ierobežota piekļuve tiesiskajai aizsardzībai nozīmē, ka sezonas darbinieki saskaras ar īpašām problēmām saistībā ar testēšanu un pašizolāciju sabiedrības veselības labā;
- K. tā kā Covid-19 pandēmija ir nesamērīgi ietekmējusi neaizsargātus cilvēkus, etniskās minoritātes, aprūpes namu iemītniekus un aprūpes pakalpojumus, kas paredzēti gados vecākiem cilvēkiem, personām ar invaliditāti un bezpajumtniekiem; tā kā neaizsargātās iedzīvotāju grupas ir pakļautas lielākam finansiālās diskriminācijas riskam, jo tām nav iespējas testus veikt bez maksas;
- L. tā kā efektīva testēšana ir arī viens no galvenajiem elementiem stratēģijā, kuras mērķis ir veicināt ekonomikas atlabšanu un nodrošināt, ka izglītības un sociālās darbības dalībvalstīs tiek veiktas kā parasti, tādējādi pamatbrīvības īstenojot pilnā apjomā;
- M. tā kā visas dalībvalstis saviem pilsoņiem un iedzīvotājiem bez maksas nodrošina Covid-19 vakcīnas, bet tikai dažas dalībvalstis nodrošina bezmaksas testēšanu; tā kā citu dalībvalstu pilsoņiem un iedzīvotājiem bieži vien ir jāmaksā augstas cenas par Covid-19 testiem, un tas daudziem padara šo iespēju nepieejamu, turklāt rodas risks, ka veidojas diskriminācija sociālekonomiskā statusa dēļ;
- N. tā kā nolūkā novērst nevienlīdzību un diskrimināciju starp vakcinētiem un nevakcinētiem ES pilsoņiem un iedzīvotājiem gan testēšanai, gan vakcinācijai vajadzētu būt bez maksas;
- O. tā kā dalībvalstīm, kuras Covid-19 izplatības ierobežošanai ieviešot brīvas pārvietošanās ierobežojumu sakarā pieprasa apliecinājumu par Covid-19 infekcijas testa veikšanu, būtu jāakceptē testēšanas sertifikāti, ko dalībvalstis izdevušas saskaņā ar ES Covid-19 sertifikātu satvaru;
- P. tā kā vienā konkrētā vietā vajadzētu būt pieejamai skaidrai un lietotājdraudzīgai informācijai par Covid-19 testēšanas pieejamību visās dalībvalstīs un cenām, ja bezmaksas testēšana netiek piedāvāta;
- Q. tā kā Covid-19 testēšanas spēju trūkums un cenu pieņemamības jautājums rada problēmas pandēmijas efektīvā apkarošanā un ir brīvas pārvietošanās būtisks šķērslis ES, turklāt neatkarīgi no tā, vai tā notiek darba, brīvā laika pavadīšanas vai ģimenes atkalapvienošanās nolūkā vai vēl kādā citā nolūkā;
- R. tā kā 17 miljoni ES pilsoņu strādā vai dzīvo ārpus savas dalībvalsts un tā kā daudzi miljoni dzīvo perifēros un pierobežas apgabalos un viņiem regulāri, nereti pat katru dienu, ir jāšķērso robeža; tā kā šos iedzīvotājus nesamērīgi skar arī testu veikšanas grūtības un to izmaksas; tā kā testēšanas vai karantīnas prasības joprojām kavē preču pārrobežu pārvadājumu un pārrobežu fizisko pakalpojumu sniegšanu un palielina to izmaksas;

Ceturtdiena, 2021. gada 29. aprīlis

- S. tā kā arī citi ceļotāji var saskarties ar dažādiem šķēršļiem, tostarp finansiāliem šķēršļiem un sarežģītām prasībām, ko rada Covid-19 testa prasības;
- T. tā kā pašreizējās pandēmijas laikā ir veikti daudzi pasākumi, pat ārkārtas pasākumi, lai atbalstītu plašu sabiedrību un ES ekonomiku;
- U. tā kā brīva pārvietošanās principā ir visu ES pilsoņu tiesības, turklāt krīzes laikā ir jāveic visi pasākumi ar mērķi nodrošināt, ka visi Eiropas iedzīvotāji var vienlīdzīgi izmantot šīs tiesības;
- V. tā kā Komisija kopīgi iegādājās Covid-19 vakcīnas visu dalībvalstu vārdā, nodrošinot pieejamību un pazeminot cenas visiem;
- W. tā kā Komisija 2020. gada 18. decembrī parakstīja pamatlīgumu ar uzņēmumiem “Abbott” un “Roche” par vairāk nekā 20 miljonu ātro antigēna testu iegādi, padarot testus pieejamus visām dalībvalstīm;
- X. tā kā izņēmuma gadījumos (pagaidu) tirgus interence ir nepieciešama un pamatota, lai likvidētu šķēršļus brīvai aprītei vienotajā tirgū, uzturētu godīgu konkurenci un nodrošinātu svarīgāko produktu un pakalpojumu sniegšanu,
1. aicina dalībvalstis saistībā ar ES Covid-19 sertifikātu nodrošināt vispārēju, pieejamu, savlaicīgu un bezmaksas testēšanu, lai garantētu tiesības brīvi pārvietoties ES teritorijā bez diskriminācijas ekonomisko vai finanšu iemeslu dēļ, rīkojoties saskaņā ar 3. pantu Parlamenta sarunu pilnvarojumā par priekšlikumu par digitālo zaļo sertifikātu⁽⁵⁾; uzsver finansiālās diskriminācijas draudus, kas citādi līdz ar ES Covid-19 sertifikāta ieviešanu skartu neimunizētus ES pilsoņus un iedzīvotājus;
 2. aicina dalībvalstis nodrošināt bezmaksas testēšanu, jo īpaši pirmo līniju darbiniekiem, tostarp veselības aprūpes nozarē, skolās, augstskolās un bērnu aprūpes iestādēs strādājošajiem;
 3. aicina Komisiju un dalībvalstis ieviest pagaidu maksimālo cenu tiem Covid-19 testiem, kurus neveic nolūkā saņemt ES Covid-19 sertifikātu, vai arī veic sakarā ar 2. punktā izklāstītajiem apstākļiem;
 4. uzsver, ka ES Covid-19 sertifikātiem, kuru pamatā ir NAAT tests, nevajadzētu izraisīt turpmāku nevienlīdzību un sociālās plaisas; uzsver, ka obligāta ir taisnīga un vienlīdzīga piekļuve testēšanai;
 5. mudina dalībvalstis starplaikā turpināt īstenot Komisijas Ieteikumu (ES) 2020/1595 ar mērķi nodrošināt vienotu pieeju un efektīvākas testēšanas stratēģijas visā ES, kā arī pēc pieņemšanas pilnībā īstenot regulu par ES Covid-19 sertifikātu;
 6. aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt pietiekamu finansējumu un turpināt centienus Eiropas Veselības ārkārtas situāciju gatavības un reaģēšanas iestādes (HERA) inkubatorā, kuru mērķis ir izstrādāt inovatīvus neinvazīvus testus bērniem un neaizsargātām grupām, tostarp testus vīrusa paveidiem;
 7. uzsver, ka Komisijai un dalībvalstīm būtu jāparāda ciešāka apņēmība aizsargāt savus pilsoņus un iedzīvotājus, kuru tiesības brīvi pārvietoties nedrīkstētu būt atkarīgas no viņu sociālekonomiskā statusa;
 8. aicina Komisiju mobilizēt savus resursus, lai finansiāli taisnīgi un nediskriminējoši veicinātu sadarbībspējīga ES Covid-19 sertifikāta ieviešanu;
 9. aicina dalībvalstis un Komisiju kopīgi iepirkt diagnostikas testu komplektus un parakstīt kopīgus līgumus ar medicīniskās analīzes laboratorijas pakalpojumu sniedzējiem, lai ES līmenī palielinātu Covid-19 testēšanas spējas; uzsver nepieciešamību veselības aprūpes jomas iepirkumos nodrošināt augsta līmeņa pārredzamību un kontroli; uzsver, ka ir ļoti svarīgi nodrošināt, lai Komisija rezervētu pietiekamu budžetu šajā punktā minētā aprīkojuma iegādei un tādējādi būtu iespējams rīkoties ātri un pārliecinoši;

⁽⁵⁾ Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0145.

Ceturtdiena, 2021. gada 29. aprīlis

10. atzinīgi vērtē to, ka Komisija ir nodrošinājusi elastību nolūkā paātrināt muitas formalitātes un atcelt PVN Covid-19 testēšanas komplektiem;
 11. aicina dalībvalstis dot iespēju veselības aprūpes speciālistiem un apmācītiem operatoriem vākt testēšanas datus un ziņot par tiem attiecīgajām iestādēm; uzsver, ka ir gan svarīgi pielāgot testēšanas jaudu saskaņā ar jaunākajiem epidemioloģiskajiem datiem, gan arī ir jāziņo par visiem testu rezultātiem, pat ja tie veikti neakreditētos testēšanas centros vai apstākļos;
 12. aicina Komisiju atbalstīt dalībvalstis, aktivizējot Ārkārtas atbalsta instrumentu Covid-19 testēšanas izmaksu segšanai, pieprasot brīvprātīgas iemaksas no dalībvalstīm, garantējot papildu finansējumu pirkuma priekšlīgumiem un nodrošinot, ka vakcinēšana tiek veikta bez maksas; sagaida, ka šie kopīgie centieni būs paraugs nolūkā palielināt bezmaksas testēšanas pieejamību ES pilsoņiem un iedzīvotājiem;
 13. aicina Komisiju platformā *Re-open EU* iekļaut precīzu informāciju par Covid-19 testēšanas pieejamību un aprīkojumu visās dalībvalstīs un ātri ieviest lietotni, kas lietotājiem palīdzētu atrast sava tuvākā Covid-19 testēšanas centra atrašanās vietu; aicina Komisiju padarīt šādu informāciju viegli pieejamu, izmantojot lietojumprogrammas saskarni, lai ceļojumu rīkotāji varētu viegli sniegt šo informāciju saviem klientiem;
 14. mudina dalībvalstis visā ES palielināt testēšanas spējas gan ar NAAT, gan ātrajiem antigēna testiem, jo īpaši galvenajos transporta mezglos un tūrisma galamērķos, tostarp attālos un salu reģionos un pierobežas reģionos, šajā nolūkā izmantojot mobilās testēšanas vienības un savstarpēji daloties ar laboratoriju iekārtām;
 15. aicina Komisiju atbalstīt valstu iestādes testēšanas centru izveidē, lai nodrošinātu to atrašanos iedzīvotāju tuvumā;
 16. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Komisijai, Padomei un dalībvalstu valdībām un parlamentiem.
-